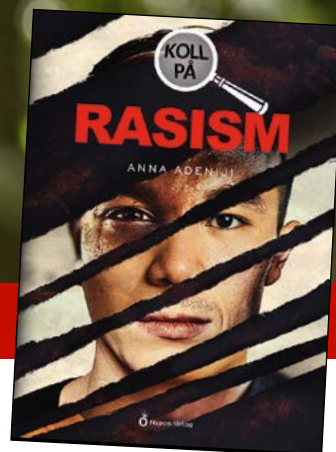

Koll på rasism

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Rasism betyder olika saker för olika människor och tar sig olika uttryck i olika delar av världen. Rasismen och bilden av den har också förändrats över tid. *Koll på rasism* är skriven för att ge kunskap om vad rasism kommer ifrån och hur den kan se ut i dag. Boken beskriver vilka som ofta blir utsatta för rasism och tar upp frågor kring vad det beror på och hur det kan kännas? Boken beskriver också vad man kan göra mot rasism.

Serien "Koll på ..." är framtagen för högstadiet men passar också väl för äldre läsare, liksom för de läsare som vill ta steget från böckerna i serien "Fakta om ..." till en lite större utmaning.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (SV åk 7–9)
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala medier och verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer. (SV åk 7–9)
- Beskrivande, förklarande, utredande, instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar, vetenskapliga texter, arbetsbeskrivningar och blogginlägg. Texternas syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag. (SV åk 7–9)
- Språkliga strategier för att minnas och lära genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRSÄR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna. (SV åk 7–9)
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter, till exempel nyhetsartiklar, spelinstruktioner och recept. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 7–9)
- Muntliga presentationer. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt annat för att planera och genomföra en presentation. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läs, förstå och reflektera över olika texter.

INNAN LÄSNINGEN

Titta på bokens omslag och diskutera i klassen.

- Beskriv omslaget. Varför passar det till just den här boken? Vilka känslor får ni av omslaget?
- Vad fick er att välja just den här boken?

EFTER LÄSNINGEN

Låt eleverna diskutera i grupper eller i klassen.

- Har du lärt dig något som du inte visste innan?
- Är det något du undrar över som du inte har fått svar på?
- Var det något du hade velat läsa mer om?
- Varför tror du att det var så många foton i boken?
- Hur var språket i boken? Lätt eller svårt att förstå?

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Ett orättvist system

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Nämn tre saker som avgör hur människor grupperas i raser?
Var de kommer ifrån, hur de ser ut och vilken religion de har.
2. Vad står X:et för i Malcolm X:s namn?
Att han inte ville ha det efternamn som slavägare gett hans familj.
3. Vad kallas ett brott som begås på grund av offrets grupptillhörighet?
Hatbrott.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

4. Varför tycker en del att rasism är bra?
För att det ger fördelar och mer makt till dem själva.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

5. Hur vet du om något är diskriminering eller bara orättvist? Ge exempel.
Eget svar.

Rasismens idéer

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

6. När bestämde sig FN för att avskaffa rasdiskriminering?
År 1966.
7. Vad är en antirasist?
Någon som kämpar mot rasism.
8. Vilka fyra delar innehåller rasismen?
Olikhet, renhet, hierarki och dominans.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

9. Se på bilden på sidan 19. Varför tittar polisen på när rasisterna demonstrerar?
Eget svar.
10. Varför vill en del att människor med olika kulturer och religioner inte ska bli ihop?
Eget svar.

Rasism i samhället

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

11. På vilket sätt kan en person med mörk hy eller utländskt efternamn få det svårare i samhället?

Man kan ha svårare att få jobb, få lägre lön och få svårare att hyra en bostad.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.)

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

12. Vilka människor kan bli offer för fördomar?

Alla, eftersom alla tillhör någon eller några grupper.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

13. Varför tror du att inte alla barn är skyddade från rasism i skolan?

Eget svar.

Rasism i kulturen

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

14. Från vilken film är bilden på sidan 24?

Black Panther.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.)

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

15. Varför är stereotyper dåliga?

Det kan få människor att tro att alla som tillhör en viss grupp är likadana.

Kolonialism

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

16. Vad är en koloni?

Ett område som tagits över av ett annat land.

17. Hur kan språket avslöja om ett land varit en koloni?

Om det pratas ett europeiskt språk där.

18. Varför finns det många svarta amerikaner?

För att deras förfäder togs dit som slavar.

19. När hade Sverige en koloni?

År 1784–1878.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

20. Titta på bilden på sidan 28. Varför har statyerna kedjor runt sig?
Eget svar.
21. Tror du att det finns slaveri i dag?
Eget svar.

Vi och de andra**Frågor på raden** (Du hittar svaret direkt i texten.)

22. Vad kallas Darwins teori?
Evolution eller det naturliga urvalet.
23. Vad grundar sig nazism och vit makt-rörelsen på?
Att de tror att det finns en överlägsen ras som heter arier.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

24. Vad är skillnaden mellan nationalromantik och att vara stolt över sitt eget land?
En nationalromantiker tänker att andra folk och kulturer är sämre och den ser andra folk som ett hot.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

25. Linné delade in grupper av människor efter vilken färg deras hud påminde om. Varför utgår man ofta från hudfärg när man pratar om vissa grupper av människor? (Inga människor är väl vita, röda, gula eller svarta?)
Eget svar.

Rasbiologi**Frågor på raden** (Du hittar svaret direkt i texten.)

26. Vad trodde man att mätning av skallar skulle visa?
Vilken ras olika personer tillhörde.
27. Vad är antiziganism?
Rasism mot romer.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

28. Varför vet många svenskar ingenting om samer?
Eget svar.

Nazismen

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

29. Vad är skillnaden mellan information och propaganda?
Propaganda innehåller ofta lögn.
30. Vad kallas rasism mot judar?
Antisemitism.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

31. Varför fanns det propaganda från nazisterna även i skolböcker.
För att påverka även barn och unga människor att tycka samma som nazisterna.

Raslagar

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

32. I vilket land fanns ett system som kallades apartheid?
I Sydafrika.
33. När avskaffades Jim Crow-lagen i USA?
År 1965.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

34. Rosa Parks bröt mot lagen, och hon fick andra att göra samma sak. Skulle du kunna tänka dig att bryta mot lagen för att försöka ändra på lagen? I vilka sammanhang?
Eget svar.

Vit makt och nynazism

Fråga på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

35. Vilken politisk rörelse tillhör NMR?
Vit makt/nynazism.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

36. Varför riktar en del människor hot mot journalister och politiker?
För att skrämja dem från att skriva om vissa saker eller att fatta vissa beslut.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

37. Varför ser man mest män på bilden på sidan 49?

Eget svar.

Vardagsrasism

Frågor på raden (Du hittar svaret direkt i texten.)

38. Vad är främlingsfientlighet?

Att ha fördomar om människor från andra länder eller kulturer.

39. Vad menas med mikroaggression?

Små saker någon gör, som gör någon annan rädd.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

40. Hur kan man göra för att inte "råka" vara rasistisk eller fördomsfull?

Hur vet du själv vad du får eller inte får fråga eller säga till andra?

Eget svar.

Organisering mot rasism

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

41. Vad menas med att organisera sig?

Att gå ihop med andra och hjälpas åt.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

42. Är du med i någon organisation? Vilken typ av organisation skulle du kunna tänka dig att vara med i?

Eget svar.